

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē
॥ pañcadaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ pañcadaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

bharatēna nandigrāmamupētya śrīrāmapādukayō
rājyē'bhiṣēkastadagrē nivēdanapūrvakam tēna
samastarājakiyakāryāṇām sampādanam

tatō nikṣipyā mātṛstā
ayōdhyāyām dṛḍhavrataḥ |
bharataḥ śōkasantaptō
gurūnidamathābravīt || 2.115.1 ||

nandigrāmaṁ gamiṣyāmi
sarvānāmantrayē'tra vaḥ |
tatra duḥkhamidaṁ sarvaṁ
sahiṣyē rāghavaṁ vinā || 2.115.2 ||

gataścāhō divaṁ rājā
vanasthaḥ sa gururmama |
rāmaṁ pratīkṣē rājyāya
sa hi rājā mahāyaśāḥ || 2.115.3 ||

ētacchrutvā śubhaṁ vākyam
bharatasya mahātmanaḥ |

abruvan mantriṇaḥ sarvē
vasiṣṭhaśca purōhitaḥ || 2.115.4 ||

subhr̥śaṃ ślāghanīyaṃ ca
yaduktaṃ bharata tvayā |
vacanaṃ bhrātr̥vātsalyā -
danurūpaṃ tavaiva tat || 2.115.5 ||

nityaṃ tē bandhulubdhasya
tiṣṭhatō bhrātr̥sauhr̥dē |
mārgamāryaṃ prapannasya
nānumanyēta kaḥ pumān || 2.115.6 ||

mantriṇāṃ vacanaṃ śrutvā
yathābhilaṣitaṃ priyam |
abravīt sārathiṃ vākyam
rathō mē yujyatāmiti || 2.115.7 ||

prahr̥ṣṭavadanaḥ sarvā
mātṛḥ samabhibhāṣya ca |
ārurōha rathaṃ śrīmā -
ñśatrughnēna samanvitaḥ || 2.115.8 ||

āruhya tu rathaṃ kṣipraṃ
śatrughnabharatāvubhau |
yayatuḥ paramaprītau
vṛtau mantripurōhitaḥ || 2.115.9 ||

agratō guravaḥ sarvē
vasiṣṭhapramukhā dvijāḥ |

prayayuh prāṇmukhāḥ sarvē
nandigrāmō yatō bhavēt || 2.115.10 ||

balam ca tadanāhūtam
gajāśvarathasaṅkulam |
prayayau bharatē yātē
sarvē ca puravāsinaḥ || 2.115.11 ||

rathasthaḥ sa tu dharmātmā
bharatō bhrātrvatsalaḥ |
nandigrāmaḥ yayau tūrṇam
śirasyādāya pādukē || 2.115.12 ||

bharatastu tataḥ kṣipram
nandigrāmaḥ praviśya saḥ |
avatīrya rathāt tūrṇam
gurūnidamabhāṣata || 2.115.13 ||

ētaḍ rājyaḥ mama bhrātrā
dattaḥ saṇnyāsamuttamam |
yōgakṣēmavahē cēmē
pādukē hēmabhūṣitē || 2.115.14 ||

bharataḥ śirasā kṛtvā
saṇnyāsaḥ pādukē tataḥ |
abravīd duḥkhasantaptaḥ
sarvaḥ prakṛtimaṇḍalam || 2.115.15 ||

chatraḥ dhārayata kṣipra -
māryapādāvimau matau |

ābhyāṃ rājyē sthitō dharmah
pādukābhyāṃ gurōrmama || 2.115.16 ||

bhrātrā tu mayi sannyāsō
nikṣiptaḥ sauhṛdādayam |
tamimaṃ pālayiṣyāmi
rāghavāgamanam prati || 2.115.17 ||

kṣipram saṃyōjayitvā tu
rāghavasya punaḥ svayam |
caraṇau tau tu rāmasya
drakṣyāmi sahapādukau || 2.115.18 ||

tatō nikṣiptabhārō'ham
rāghavēṇa samāgataḥ |
nivēdya guravē rājyam
bhajiṣyē guruvartitām || 2.115.19 ||

rāghavāya ca sannyāsam
dattvēmē varapādukē |
rājyam cēdamayōdhyāṃ ca
dhūtapāpō bhavāmyaham || 2.115.20 ||

abhiṣiktē tu kākutsthē
prahrṣṭamuditē janē |
prītirmama yaśaścaiva
bhavēd rājyāccaturguṇam || 2.115.21 ||

ēvaṃ tu vilapan dīnō
bharataḥ sa mahāyaśāḥ |

nandigrāmē'karōd rājyaṃ

duḥkhitō mantribhiḥ saha || 2.115.22 ||

sa valkalajaṭādhārī

munivēṣadharah prabhuḥ |

nandigrāmē'vasad dhīrah

sasainyō bharatastadā || 2.115.23 ||

rāmāgamanamākāṅkṣan

bharatō bhrātṛvatsalah |

bhrāturvacanakārī ca

pratijñāpāragastadā |

pādukē tvabhiṣicyātha

nandigrāmē'vasat tadā || 2.115.24 ||

savālvayajanaṃ chatraṃ

dhārayāmāsa sa svayam |

bharataḥ śāsanaṃ sarvaṃ

pādukābhyāṃ nivēdayan || 2.115.25 ||

tatastu bharataḥ śrīmānabhiṣicyāryapādukē |

tadadhīnastadā rājyaṃ kārayāmāsa sarvadā || 2.115.26 ||

tadā hi yat kāryamupaiti kiñci -

dupāyanaṃ cōpahṛtaṃ mahārham |

sa pādukābhyāṃ prathamam nivēdya

cakāra paścād bharatō yathāvat || 2.115.27 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
ayōdhyākāṇḍē pañcadaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||